

Ks. Henryk SŁAWIŃSKI

GŁOSIMY CHRYSTUSA
UKRZYŻOWANEGO

homilie na rok B

verbum domini

Wydawnictwo WAM
Kraków 2008

© Wydawnictwo WAM, 2008

© Ks. Henryk Sławiński, 2008

Redakcja
Jadwiga Świątek

Projekt okładki
Andrzej Sochacki

ISBN 978-83-7505-222-0

NIHIL OBSTAT. Przełożony Prowincji Polski Południowej Towarzystwa Jezusowego
ks. Wojciech Ziółek SJ, prowincjał, Kraków, 3 listopada 2008 r., l.dz. 293/08.

WYDAWNICTWO WAM
ul. Kopernika 26 • 31-501 Kraków
tel. 012 62 93 200 • faks 012 429 50 03
e-mail: wam@wydawnictwowam.pl

DZIAŁ HANDLOWY
tel. 012 62 93 254-256 • faks 012 430 32 10
e-mail: handel@wydawnictwowam.pl
Zapraszamy do naszej

KSIĘGARNI INTERNETOWEJ
<http://WydawnictwoWAM.pl>
tel. 012 62 93 260 • faks 012 62 93 261

Drukarnia Wydawnictwa WAM
ul. Kopernika 26 • 31-501 Kraków
wydawnictwowam.pl

SPIS TREŚCI

WYKAZ SKRÓTÓW

HOMILIE NA ROK LITURGICZNY B

SPECYFIKA EWANGELII PROKLAMOWANEJ W ROKU LITURGICZNYM B	9
1. Historia ukrzyżowania Jezusa z obszernym wprowadzeniem	9
2. Wyznanie Piotra cezurą Markowego dzieła	10
3. Główne tytuły Chrystusa w Ewangelii według św. Marka	10
4. Sekret mesjański	11

OKRES ADWENTU I BOŻEGO NARODZENIA

1. niedziela Adwentu PIEWCY NOWEGO PORANKA	15
1. Kogut symbolem czujności	15
2. Czuwanie przez pielęgnowanie pamięci	16
3. Czuwanie jako zadanie	18
2. niedziela Adwentu KONSTRUKTORZY DRÓG PAŃSKICH	20
1. Remonty dróg	20
2. Prorockie wezwanie do przygotowania drogi Panu	20
3. Nasz udział w przygotowaniu drogi Panu	22
3. niedziela Adwentu ADWENTOWA RADOŚĆ	23
1. Smutny chrześcijanin to marny chrześcijanin	23
2. Udział w paschalnym misterium Chrystusa podstawą naszej radości	24
3. Radość z przyjęcia Dobrej Nowiny – Chrystusa	25
4. Radość paschalna – pochodną ofiary	26

4. niedziela Adwentu	
CZŁOWIEK BUDUJE DOM BOGU, A BÓG CZŁOWIEKOWI	28
1. Święta w domu	28
2. Mesjasz z domu Dawida	29
3. Betlejem – dom chleba	30
4. Dzielimy się chlebem, by świat stał się domem.	30
Uroczystość Narodzenia Pańskiego, Msza św. w nocy	
WKROCZENIE BOGA W LUDZKĄ HISTORIĘ	32
1. Dzień urodzin Jezusa	32
2. Bożonarodzeniowa opowieść nie jest baśnią.	33
3. Bóg rodzi się dzisiaj dla nas, rodzi się we mnie i w tobie	35
4. Narodziny Syna Bożego zmieniły ludzką historię.	35
Uroczystość Narodzenia Pańskiego, Msza św. w dzień	
BÓG STAŁ SIĘ CZŁOWIEKIEM, ABY DAĆ CZŁOWIEKOWI	
UDZIAŁ W BOSKIEJ NATURZE.	37
1. Teologiczne znaczenie narodzenia Chrystusa.	37
2. Odwieczne Słowo Boga na trwałe wśród nas zamieszkało.	38
3. Kiedy kochasz, świadczysz, że Bóg jest między nami.	39
Niedziela Świętej Rodziny Jezusa, Maryi i Józefa	
DZIECKO W RODZINIE CHRZEŚCIJAŃSKIEJ	41
1. Dziecko czyni z małżeństwa rodzinę	41
2. Boże Dziecię w centrum życia Maryi i Józefa	41
3. Dziecko nie jest własnością rodziców, ale powierzonym przez Boga darem	42
4. Jezus w centrum życia chrześcijanina	45
Uroczystość Bożej Rodzicielki Maryi, 1 I	
BOGURODZICA IKONĄ NADZIEI	46
1. Kobieta z dzieckiem ikoną pomyślnej przyszłości.	46
2. Hodegetria – ikona nierozzerwalnego związku Boga z ludźmi	47
3. Płodne życie w mocy Ducha Świętego.	48
2. niedziela po Bożym Narodzeniu	
CHRYSTUS NAPROMIENIOWAŁ NAS SWOIM ŚWIATŁEM	50
1. Światło rozprasza ciemności	50
2. Niegasnące światło Chrystusa.	50
3. Jesteśmy dziećmi światłości.	51
Uroczystość Objawienia Pańskiego	
PEŁNIA OBJAWIENIA W CHRYSZTUSIE.	54
1. Ludzkie poszukiwania Boga i Boże objawienie	54
2. Pełnia Objawienia w Chrystusie	55
3. Objawienie w Chrystusie a objawienia prywatne	56

Święto Chrztu Pańskiego PRZEZ CHRZEST ŚW. JESTEŚMY WŁĄCZENI DO WSPÓLNOTY KOŚCIOŁA	58
1. Śmiercionośny i życiodajny żywioł	58
2. Dar wody w historii zbawienia	59
3. Wszyscyśmy z tych samych źródeł.	60

OKRES WIELKIEGO POSTU

Środa Popielcowa NAWRÓCENIE JAKO REZYGNACJA Z TEGO, CO DOBRE, BY OSIĄGNĄĆ LEPSZE.	65
1. Pozytywny sens nawrócenia	65
2. Czy można odkładać nawrócenie na jutro?	66
3. Radość w niebie	67
1. niedziela Wielkiego Postu CHRYSZTUS OBJAWIŁ SIĘ, ABY ZNISZCZYĆ DZIEŁA DIABŁA	69
1. Istnienie i działanie szatana	69
2. Zwycięstwo Chrystusa nad szatanem	70
3. Chrystus zwyciężył szatana dla nas	70
2. niedziela Wielkiego Postu CHRYSZTUS NIE WYJAŚNIŁ CIERPIENIA, ALE PRZYJĄŁ JE DLA NAS.	73
1. Czy można żyć bez cierpienia i ofiary?	73
2. Przemienienie Chrystusa jako droga do przezwyciężenia „skandalu krzyża”	74
3. Ofiara jako wyzwanie	76
3. niedziela Wielkiego Postu CHRYSZTUS UCZY NAS ŻYĆ ZGODNIE Z BOŻYMI PRZYKAZANIAMI	78
1. Rozdźwięk między wiarą a życiem chrześcijan	78
2. Chrystus w naszym imieniu wypełnił Boże przykazania	79
3. Troska o zintegrowanie życia z wyznawaną wiarą	80
4. niedziela Wielkiego Postu PRZEZ KRZYŻ CHRYSZTUSA BÓG OBJAWIŁ, ŻE JEST MIŁOŚCIĄ.	83
1. Miłość małżeńska obrazem miłości Boga do człowieka	83
2. Bóg objawił swą miłość przez ofiarę Syna	84
3. Wyrazem miłości jest gotowość do poświęcenia i ofiary.	85

5. niedziela Wielkiego Postu	
KRZYŻ CHRYSZTUŚA ZNAKIEM JEGO CHWAŁY	86
1. Krzyż znakiem rozpoznawczym chrześcijan	86
2. Krzyż wywyższeniem Chrystusa	87
3. Przez krzyż do chwały	89
6. niedziela Wielkiego Postu	
ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA KRZYŻ CHRYSZTUŚA	91
1. Krzyż znakiem objawienia miłości Boga do człowieka	91
2. Odpowiedzialni za śmierć Chrystusa	92
3. Nasza odpowiedzialność za cierpienia Chrystusa	93

TRIDUUM PASCHALNE

Wielki Czwartek	
CHRYSZTUŚ USTANOWIŁ KAPŁANÓW, BY O NIM ŚWIADCZYLI	97
1. Zjednoczenie z Chrystusem podstawą tożsamości kapłana	97
2. Podstawowe funkcje kapłana we wspólnocie Kościoła	98
3. Troska kapłanów o wiernych i wiernych o kapłanów	99

Wielki Piątek Męki Pańskiej	
KRZYŻ CHRYSZTUŚA ZNAKIEM BLISKOŚCI BOGA	102
1. Życie w cieniu krzyża	102
2. Chrystus nadaje zbawczy sens krzyżowi	103
3. Próba połączenia naszych krzyży z krzyżem Chrystusa	104

Wigilia Paschalna	
CHRYSZTUŚ ZSTĄPIŁ DO PIEKIEŁ I TRZECIEGO	
DNIA ZMARTWYCHWSTAŁ	106
1. Chrystus zstąpił do piekieł	106
2. Chrystus w otchłaniach naszego życia	107
3. Chrystus trzeciego dnia zmartwychwstał i żyje	108
4. Życie w świetle zmartwychwstania Chrystusa	109

OKRES WIELKANOCNY

Niedziela Zmartwychwstania Pańskiego	
ŚWIADECTWA ZMARTWYCHWSTANIA CHRYSZTUŚA	113
1. Pusty grób, epifanie, świadectwo apostołów	113
2. Kościół przekazuje przez wieki świadectwo o zmartwychwstałym	
Panu	115
3. Nasze życie świadectwem o zmartwychwstałym Panu	116

2. niedziela wielkanocna	
UWIELBIAJMY NA WIEKI MIŁOSIERDZIE BOGA	117
1. Niedziela Miłosierdzia Bożego	117
2. Doświadczenie Bożego miłosierdzia przez apostołów	117
3. Boże miłosierdzie dla naszych czasów	119
3. niedziela wielkanocna	
ŚWIADECTWO O CHRYSZTUSIE	121
1. Pragnienie świadczenia o Chrystusie	121
2. Kim jest świadek?	121
3. Świadczenie apostołskie o zmartwychwstałym Panu	122
4. My jesteśmy świadkami	124
4. niedziela wielkanocna	
KAPŁAN W ŻYCIU PARAFII	126
1. Stosunek do kapłanów w społeczeństwie	126
2. Posługa kapłana	127
3. Troska o powołania do kapłaństwa i życia zakonnego	129
5. niedziela wielkanocna	
CHRYSZTUS JEST WINNYM KRZEWEM	131
1. Potrzeba troski o krzew winny	131
2. Jesteśmy latoroślami Chrystusa	131
3. Trwanie w Chrystusie przez codzienne wypełnianie swoich obowiązków	133
4. Eucharystia źródłem życiodajnych soków	134
6. niedziela wielkanocna	
BÓG JEST MIŁOŚCIĄ I ŹRÓDŁEM OFIARNEJ MIŁOŚCI	135
1. Miłość najcenniejszym skarbem	135
2. Bóg jest źródłem miłości	136
3. Chrystus daje siłę do ofiarnej miłości	136
Uroczystość Wniebowstąpienia Pańskiego	
ŚWIADCZYMY O BOGU, KTÓRY JEST POŚRÓD NAS	138
1. Gdzie jest zmartwychwstały Chrystus?	138
2. Przemiana obecności Jezusa w świecie	139
3. Świadczenie Kościoła o obecności Jezusa	139
4. Eucharystia najdoskonalszą obecnością Jezusa	140
Uroczystość Zesłania Ducha Świętego	
DZIAŁANIE DUCHA ŚWIĘTEGO W KOŚCIELE	142
1. Dzień ukazania Kościoła światu	142
2. Kościół przemawiający wieloma językami	143
3. Kościół zjednoczony w Komunii św.	146

OKRES ZWYKŁY W CIĄGU ROKU

2. niedziela zwykła w ciągu roku	
SPOTKANIE JEZUSA ODMIENIA ŻYCIE	149
1. Spotkania, które zmieniają nasze widzenie świata	149
2. Niezapomniane spotkanie z Jezusem	149
3. Chrystus jest obecny w świecie w wieloraki sposób	151
4. Jeśli doświadczy się spotkanie z Jezusem, nie można o tym milczeć	152
3. niedziela zwykła w ciągu roku	
NAWRÓCENIE PRZEZ ZAPATRZENIE W CHRYSTUSA	154
1. Nie można się nawrócić raz a porządnie	154
2. Bliskość Boga asumptem do naszego nawrócenia	154
3. Chrystus uwalnia nas od śmierci i proponuje nowe życie	155
4. niedziela zwykła w ciągu roku	
CHRYSTUS TRYUMFUJE NAD ZŁYM DUCHEM	158
1. Osobowe zło istnieje	158
2. Zwycięstwo Chrystusa nad złym duchem	159
3. Chrystus wypędził złego ducha mocą swego słowa	160
4. Moc Jezusowego słowa utrwalona w sakramentach	161
5. niedziela zwykła w ciągu roku	
CHORZY SĄ SKARBEM KOŚCIOŁA	162
1. Skarby Kościoła	162
2. Znaki towarzyszące proklamacji królestwa Bożego	162
3. Nasza troska o skarby Kościoła	163
4. Wdzięczność	165
6. niedziela zwykła w ciągu roku	
JEZUS UZDRAWIA CIAŁO I LUDZKIE RELACJE	166
1. Trąd i jego skutki	166
2. Spotkanie trędowatego z Jezusem	167
3. Jezus dziś pomaga chorym przez posługę Kościoła	168
7. niedziela zwykła w ciągu roku	
PRZYJACIELE POMAGAJĄCY SPOTKAĆ JEZUSA	170
1. Przyjaciół poznaje się w biedzie	170
2. Przyjaciele doprowadzający do Jezusa	170
3. Kościół jest jak przyjaciel, który wstawia się za nami u Boga	172
8. niedziela zwykła w ciągu roku	
SAKRAMENTALNE MAŁŻEŃSTWO ZNAKIEM ZBAWCZEGO PRZYMIERZA	174
1. Niewierność w miłości	174

2. Oblubieniczy związek Chrystusa z Kościołem	175
3. Nasza troska o oblubieniczy związek z Chrystusem	176
9. niedziela zwykła w ciągu roku	
ŚWIĘTOWANIE NIEDZIELI W RODZINIE CHRZEŚCIJAŃSKIEJ.....	177
1. Czas wolny do świętowania	177
2. Szabat jest dla człowieka, a nie człowiek dla szabatu	178
3. Nasze świętowanie niedzieli	179
10. niedziela zwykła w ciągu roku	
CHRYSTUS UCZY NAS PEŁNIĆ WOLĘ BOŻĄ.....	182
1. Pytanie o sens życia.....	182
2. Pełnienie woli Bożej nadaje sens ludzkiemu życiu.....	182
3. Jak rozpoznać wolę Bożą względem siebie?	183
4. Słowo Chrystusa	185
11. niedziela zwykła w ciągu roku	
TAJEMNICA ROZWOJU KOŚCIOŁA	186
1. Kłopoty z Kościołem	186
2. Dynamika Kościoła	186
3. Kościół wzrasta dzięki nam i pomimo nas	188
12. niedziela zwykła w ciągu roku	
OSOBLIWE DZIAŁANIE BOGA.....	190
1. Paradoksy we współczesnym świecie	190
2. Bóg działa w paradoksalny sposób.....	191
3. Moc Boga ujawniona przez ludzką słabość.....	192
4. Burze naszych serc uciszzone słowem Jezusa.....	193
13. niedziela zwykła w ciągu roku	
CHRYSTUS LECZY NASZE CHOROBY I UWALNIA OD ŚMIERCI.....	195
1. Codziennie ocieramy się o cierpienie	195
2. Choroby domagające się uleczenia.....	196
3. Jezus ma moc uleczyć nasze choroby.....	196
4. Wiara warunkiem uzdrowienia i życia wiecznego	198
5. Uleczony może przekazać innym uzdrawiający dotyk.....	198
14. niedziela zwykła w ciągu roku	
WIARA CZYNI CUDA	200
1. Zdarzają się rzeczy nie do wiary.....	200
2. Wiara pozwala doświadczyć mocy Jezusa	201
3. Wiara niezbędna na co dzień.....	202

15. niedziela zwykła w ciągu roku	
POTRZEBA GŁOSICIELI SŁOWA BOŻEGO	204
1. Nadmiar słów	204
2. Siła przebicia Bożego Słowa	205
3. Codzienne życie słowem Bożym	206
4. Umocnienie naszego apostołskiego powołania przez udział w liturgii	207
16. niedziela zwykła w ciągu roku	
JESTEŚMY ZWIASTUNAMI POKOJU, KTÓRY JEST W NAS	208
1. Pokój jednym z największych dóbr ludzkości	208
2. Chrystus jest naszym pokojem (Ef 2, 14)	209
3. Pokój między ludźmi rodzi się w sercu człowieka	209
4. Przekażmy sobie znak pokoju	210
17. niedziela zwykła w ciągu roku	
CHLEB, KTÓRYM TRZEBA SIĘ DZIELIĆ	211
1. Do kraju tego, gdzie kruszynę chleba.....	211
2. Rozmnożenie chleba wyrazem troski Boga o ludzi	212
3. Chleb na życie wieczne	213
4. Bądźmy dobrzy jak chleb	214
18. niedziela zwykła w ciągu roku	
CHRYSZTUS DAJE CHLEB ŻYCIA WIECZNEGO	215
1. Smak codziennego chleba	215
2. Ewangelia o chlebie życia	215
3. Emigracja za chlebem	216
19. niedziela zwykła w ciągu roku	
CHLEB NA DRODZE DO ŻYCIA WIECZNEGO	218
1. Nasz chleb powszedni	218
2. Bóg umacnia nas chlebem z nieba	219
3. Wiara niezbędna do przyjęcia chleba na życie wieczne	220
4. Pokarm konieczny do życia wiecznego	221
5. Chleb jest po to, by nim się dzielić	222
20. niedziela zwykła w ciągu roku	
ŹRÓDŁO MĄDROŚCI I ŻYCIA	223
1. Dyskusje o Mszy św.	223
2. Chleb mądrości	224
3. Czas na kontemplację Chrystusa	226
21. niedziela zwykła w ciągu roku	
DRAMAT NIEWIARY I ODEJŚCIA OD JEZUSA	228
1. Współczesne apostazje	228

2. Apostaci wśród uczniów Jezusa	228
3. Potrzeba pielęgnowania łaski wiary	229
22. niedziela zwykła w ciągu roku	
BOŻE PRAWO W GAŚZCZU LUDZKICH PRZEPISÓW	232
1. Życie w gaśzczu przepisów	232
2. Gaśzcz religijnych przykazań	232
3. Sens przykazań	234
23. niedziela zwykła w ciągu roku	
EFFATA – OTWÓRZ SIĘ. JEZUS UZDRAWIA NASZĄ GŁUCHOTĘ	236
1. Niełatwe życie osób niesłyszących	236
2. Jezus uzdrawia głuchotę fizyczną i duchową	237
3. Jezus powołuje ochrzczonych do słuchania i głoszenia słowa Bożego	238
4. Pożądana głuchota	239
24. niedziela zwykła w ciągu roku	
KRZYŻ ODSŁANIA TOŻSAMOŚĆ JEZUSA	240
1. Jak cię widzą, tak cię pisa.	240
2. Tożsamość Jezusa.	240
3. Nasza tożsamość w Jezusie	242
25. niedziela zwykła w ciągu roku	
AUTORYTET ZDOBYTY SŁUŻBĄ	244
1. Amerykański sen	244
2. Służba i władza	245
3. Mądrość jest skłonna do zgody i ustepliwa (por. Jk 3, 17).	247
26. niedziela zwykła w ciągu roku	
CHRYSTUS OCZEKUJE OD NAS BEZKOMPROMISOWOŚCI WOBEC ZŁA	248
1. Codzienne zgorszenia.	248
2. Ewangeliczny radykalizm w walce ze złem	248
3. Pomnażajmy dobro i unikajmy zła	249
27. niedziela zwykła w ciągu roku	
NIE DA SIĘ ŻYĆ TYLKO NA PRÓBĘ	252
1. Smutne statystyki	252
2. Niezmiennie nauczanie o trwałości małżeństwa	253
3. Dopuszczalność separacji i Komunia św. rozwiedzionych.	253
4. Współczesne związki godzące w sakramentalne małżeństwo.	255
5. Służba rodzinie jednym z najistotniejszych zadań Kościoła.	256

28. niedziela zwykła w ciągu roku	
PRAKTYKA MIŁOSIERDZIA ZAPEWNIĄ SKARB W NIEBIE	258
1. Miłosierdzie drogą do doskonałości	258
2. Bóg bogaty w miłosierdzie, <i>Dives in misericordia</i>	259
3. Głoszenie i praktykowanie miłosierdzia	260
4. Kształtowanie wyobraźni miłosierdzia	261
29. niedziela zwykła w ciągu roku	
SŁUŻBA BLIŹNIM NA WZÓR CHRYSTUSA SŁUGI	262
1. Władza służbą	262
2. Chrystus uczy wielkoduszności przez służbę.	263
3. Prawdziwa wielkość człowieka.	263
30. niedziela zwykła w ciągu roku	
JEZUS PRZYWRACA NIEWIDOMEMU WZROK I POZWALA WIDZIEĆ SIEBIE	265
1. Moim światłem jest Chrystus	265
2. Jezus przywraca wzrok ociemniałym.	266
3. Przez chrzest przyjęliśmy światło Chrystusa	267
31. niedziela zwykła w ciągu roku	
DWA W JEDNYM – BĘDZIESZ MIŁOWAŁ BOGA I BLIŹNIEGO	269
1. Wielkie marzenia i codzienna proza życia.	269
2. Dwa wymiary jednego przykazania.	270
3. Doświadczenie miłości Boga podstawą miłości Boga i bliźniego	271
32. niedziela zwykła w ciągu roku	
UBODZY SĄ ZAWSZE POŚRÓD NAS.	273
1. Pieniądz w powszechnym użyciu.	273
2. Ofiara z pieniądza	273
3. Ofiara dla Chrystusa solidaryzującego się z ubogimi	274
4. Odpowiedzialne dzielenie się z innymi.	275
33. niedziela zwykła w ciągu roku	
KONIEC ŚWIATA JEST NIEUCHRONNY, DOBRZE SIĘ NANÍ PRZYKOTUJMY	277
1. Myśli o przyszłości	277
2. Nieznany czas końca świata	277
3. Żyjmy tak, jakby dzień dzisiejszy był dla nas ostatnim.	278
34. niedziela zwykła w ciągu roku	
Uroczystość Chrystusa Króla Wszechświata	281
JEDYNOWŁADZTWO CHRYSTUSA.	281
1. Królowie w demokratycznych państwach	281
2. Nieziemskie królestwo Chrystusa wobec potęgi politycznej	282

3. Przez wiarę i chrzest zostaliśmy włączeni w królowanie Chrystusa	284
---	-----

UROCZYSTOŚCI W CIĄGU ROKU

Uroczystość Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny, 8 XII ...	287
ŻYCIE POD OPIEKĄ NIEPOKALANEJ	287
1. Bohaterka Adwentu	287
2. Prawda o Niepokalanym Poczęciu	287
3. Życie pod opieką Niepokalanej	288
Uroczystość Trójcy Przenajświętszej	
WSPÓLNOTA MIŁOŚCI	290
1. Wielka tajemnica wspólnoty miłości	290
2. Objawienie miłości Boga do człowieka w krzyżowej ofierze Jednorodzonego Syna Bożego	291
3. Od doświadczenia miłości do postugi jednania	293
Uroczystość Najświętszego Ciała i Krwi Pańskiej	
CHRYSZTUS NASZYM CHLEBEM	294
1. Ustanowienie Uroczystości Ciała i Krwi Pańskiej	294
2. Słowa Chrystusa o chlebie żywym	295
3. Prosimy codziennie o chleb życia	296
Uroczystość apostołów Piotra i Pawła	
KOŚCIÓŁ CHRYSZTUSA TO KOŚCIÓŁ APOSTOLSKI	298
1. Kościół wspólnotą świeckich i duchownych	298
2. Kościół Chrystusa o apostołskim fundamencie	299
3. Zadania następców apostołów	299
Uroczystość Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny, 15 VIII	
PRZEWODNICZKA NA DRODZE DO NIEBA	301
1. Troska o zdrowie a powołanie do życia wiecznego	301
2. Maryja naszą Przewodniczką na drodze zbawienia	302
3. Ciało i duszę człowieka czeka niebo albo piekło	302
4. Od spotkania z Chrystusem w liturgii do oglądania Go twarzą w twarz	304
Uroczystość Wszystkich Świętych, 1 XI	
ŚWIĘCI POKAZUJĄ, DO CZEGO JESTEŚMY ZDOLNI	
DZIĘKI ŁASCE CHRYSZTUSA	305
1. Roztropność w sprawach doczesnych i wiecznych	305
2. Błogosławieństwa – drogowskaz przez krzyż do chwały	305

3. Perły zrodzone z cierpienia	306
4. Powszechne powołanie do świętości	308
Wspomnienie Wszystkich Wiernych Zmarłych, 2 XI	
ZASŁUGI KOŚCIOŁA POŻYTECZNE DLA WIERNYCH	
ZMARŁYCH	310
1. Życie między kołyską i grobem.	310
2. Modlitwa Kościoła pielgrzymującego za wiernych zmarłych	311
3. Przygotowanie do dnia własnej śmierci.	312
 ANEKS – OPUBLIKOWANE HOMILIE AUTORA NA ROK B	 314

SPECYFIKA EWANGELII PROKLAMOWANEJ W ROKU LITURGICZNYM B

Cykl czytań niedzielnych w ciągu roku liturgicznego B opracowany jest w oparciu o Ewangelię według św. Marka. W niedzielnej liturgii Mszy św. w ciągu roku odczytywanych jest 61,4% całości Markowego dzieła¹. Jest ono krótsze od prac pozostałych ewangelistów. Z tego powodu od siedemnastej do dwudziestej pierwszej niedzieli słowo Boże proklamowane jest w niedzielnych Mszach św. z szóstego rozdziału Ewangelii według św. Jana. Znajduje się w nim mowa eucharystyczna Jezusa, co posłużyło do zastąpienia Markowej relacji o pierwszym rozmnożeniu chleba (Mk 6, 34-44).

1. Historia ukrzyżowania Jezusa z obszernym wprowadzeniem

Ewangelia według św. Marka jest nie tylko najkrótsza, ale też najstarsza i najmocniej ze wszystkich Ewangelii podkreśla znaczenie krzyża. Toteż nazywa się ją historią ukrzyżowania Jezusa Chrystusa z obszernym wprowadzeniem. Przedstawione w niej wydarzenia są skierowane ku męce. Podróż Jezusa do Jerozolimy opisana została w tej Ewangelii jako droga prowadząca na śmierć. Opis męki jest zasadniczą częścią Markowej Ewangelii,

¹ Por. N. Bonneau, *The Sunday Lectionary. Ritual Word, Paschal Shape*, Colleville, MN 1998, s. 48-49.

zaś jego centrum stanowi sekcja ukrzyżowania i śmierci Jezusa (Mk 15, 20b-41).

2. Wyznanie Piotra cezurą Markowego dzieła

W strukturze dzieła wyróżnia się dwie części. Cezurą je oddzielającą jest wyznanie Piotra w Cezarei Filipowej: *Ty jesteś Mesjasz* (8, 29; por. 27-30). Wyznanie to odpowiada na istotne pytanie o tożsamość Jezusa. W pierwszej części dzieła Jezus został przedstawiony jako przemawiający z mocą Nauczyciel. Uczył o królestwie Bożym i ubolewał, że ludzie mają zatwardziane serca (3, 5) oraz że uczniowie nie potrafią pojąć przypowieści (4, 13). Po wyznaniu Piotra akcent w dziele Markowym pada już nie na zrozumienie królestwa, ale na działanie dla tego królestwa, posunięte aż do ofiarowania swego życia dla niego (por. 8, 35). Do chwili wyznania Piotra Jezus stopniowo objawiał swoją mesjańską godność, domagając się zachowania tajemnicy. Po wyznaniu Piotra Jezus nie objawił jeszcze swej tożsamości tłumom, ale wyjaśnił ją swym uczniom. Mówił im o cierpiącym Synu Człowieczym i nie żądał od uczniów, by milczeli na temat Jego męki, bo to właśnie krzyż odsłania, że Jezus jest Synem Bożym².

3. Główne tytuły Chrystusa w Ewangelii według św. Marka

Święty Marek uwydatnił, że Chrystus jest Synem Bożym, który stał się Człowiekiem i doświadczył największego pohańbienia przez ukrzyżowanie. Ewangelista chciał przekonać wszystkich, że Jezus jest Synem Bożym. Nie ukazał Jego Bożej mocy za pomo-

² Por. J. Kudasiewicz, *Teologia Nowego Testamentu*, t. 1: *Teologia Ewangelii synoptycznych*, Lublin 1986, s. 67-68.

cą wywodów teologicznych, jak św. Jan, ani za pomocą odwołań do prorocत्व starotestamentalnych wypełnianych przez Jezusa, jak św. Mateusz, ale przez opis czynów, jakich dokonywał Jezus, budząc zdumienie świadków. Czyny te objawiały Boską godność Jezusa³.

Najczęstszym tytułem Jezusa w Ewangelii według św. Marka jest *Syn Człowieczy*. Używa go wyłącznie Jezus. Tytuł ten wyraża cały dramat Jego misji: moc i chwałę, walkę z mocami szatana. Nie jest to walka oparta na manifestacji siły, ale przeciwnie, przebiega ona pod znakiem cierpienia i krzyża. Dopiero w Jezusie pohańbionym i ukrzyżowanym można rozpoznać Mesjasza. To właśnie na krzyżu ujawniony zostaje sekret mesjański. Dzięki wcześniejszym zapowiedziom ukrzyżowania i zmartwychwstania Jezus przewyciężył hańbę krzyża, a Jego śmierć krzyżowa nie została przedstawiona jako tryumf wrogów, ale dzieło samego Boga. Za sprawą zmartwychwstania i wniebowstąpienia Jezusa skandal krzyża przemieniony został w misterium krzyża⁴.

4. Sekret mesjański

Wspomniany sekret mesjański, czyli Jezusowy nakaz milczenia na temat Jego mesjańskiej godności, stanowi najbardziej charakterystyczny temat teologiczny Ewangelii według św. Marka. Do milczenia wezwane zostały złe duchy (1, 25.34; 3, 12), cudownie uzdrowieni (1, 44; 5, 43; 7, 36; 8, 26), apostołowie i uczniowie (8, 30; 9, 9). Sekret mesjański miał wyjaśnić pierwotnym adresatom, dlaczego Jezus nie został uznany za Mesjasza, ale skazany na śmierć krzyżową. Ponadto trzeba uwzględnić fakt, że w czasie ziemskiej działalności Jezusa nadzieje mesjańskie Izraela by-

³ Por. tamże, s. 69-70.

⁴ Por. H. Sławiński, *Przepowiadanie Chrystusowego krzyża*, Warszawa 1997, s. 267-268.

ły obciążone oczekiwaniami politycznymi i nacjonalistycznymi. Jezus zaś nie chciał być błędnie zrozumiany i dlatego nakazywał milczenie. Potrzebna była wprawdzie pedagogiczna formacja, przygotowanie apostołów i ludu do poprawnego rozumienia posłannictwa Jezusa. Tytuł *Mesjasz* wyjaśniany był przez tytuł *Syn Człowieczy*. Znaki i cuda objawiały boską godność Jezusa, która jednak pozostawała mesjańskim sekretem aż do momentu śmierci krzyżowej. Dopiero na krzyżu odsłonięty został pełniejszy sens mesjańskiej misji Jezusa, a On sam objawił się jako ukrzyżowany Syn Boży⁵.

Zarówno powyższe uwagi, jak i homilie zamieszczone w niniejszej książce chcą służyć pomocą w aktywnym, świadomym i pobożnym przeżywaniu Mszy św. w niedziele i uroczystości w roku liturgicznym B. Słowo Boże, którego wówczas słuchamy, jest nie tylko informacją o zbawieniu, ale ono to zbawienie przekazuje. Doświadcza tego każdy, kto z wiarą przyjmuje słowo Boże. Z pewnością niemałą rolę w udostępnianiu tego słowa wiernym odgrywa homilista, który przemawia całą swoją postawą życiową, zachowaniem podczas Mszy św., gestami, mimiką i słowami. Nawet najlepsze przygotowanie i zaangażowanie homilisty nie daje pewności, że słowo Boże dotrze do słuchacza. Ostatecznie bowiem to każdy słuchacz współpracuje z Duchem Świętym i otwiera swe serce na głoszone słowo bądź je zamyka. Oby lektura zamieszczonych tu homilii pomogła w otwarciu serc homilistów i słuchaczy na działanie Ducha Świętego. To On uzdalnia do głoszenia Chrystusa ukrzyżowanego i do przyjęcia z wiarą Bożego słowa.

Ks. Henryk Stawiński

Kraków, 13.06.2008 r.
wspomnienie św. Antoniego z Padwy

⁵ Por. J. Kudasiewicz, dz. cyt., s. 73-75.

1. niedziela Adwentu

PIEWCY NOWEGO PORANKA

1. Kogut symbolem czujności

Codziennie rano kogut swym pianiem oznajmia koniec ciemności nocy i nadejście dnia. Z tego względu na wieży niektórych kościołów umieszczany jest jego wizerunek jako znak czujności i przewycięzania mroku. Łączony ściśle z powracającym światłem dnia, kogut stał się symbolem zmartwychwstałego Chrystusa i Jego powtórnego przyjścia oraz Sądu Ostatecznego. Najbardziej znanym kogutem jest ten, który dwukrotnie zapiał, gdy apostoł Piotr trzykrotnie zaparł się Pana Jezusa (por. Mk 14, 66-72). Dlatego też metalowy kogut umieszczany na wieży kościoła przypominał chrześcijanom przez wieki o potrzebie czuwania i ciągłego ogłaszania nowego poranka.

Dlaczego mamy czuwać? Odpowiedzi dostarcza nazwa okresu liturgicznego, który dziś rozpoczynamy. *Adwent* to termin zaczerpnięty z łaciny, a oznacza *przyjście, obecność*. W języku świata starożytnego był to termin techniczny, określający przybycie dostojnika, urzędnika, szczególnie zaś – uroczyste przybycie króla lub cesarza na prowincję. W środowisku pogańskim nazwa ta mogła wyrażać przybycie bóstwa, które wychodząc z ukrycia, ujawniało swą obecność; termin *adwent* służył też na oznaczenie uroczystej celebracji ku uczczeniu tegoż bóstwa. Chrześcijanie przyjęli nazwę *Adwent*, aby wyrazić swój stosunek do Chrystusa. On jest dla nas Królem, który zstąpił na swoją *prowincję*, jaką jest

ziemia, i obdarza nas świętem swego przyjścia i obecności⁶. Przychodzi do nas w liturgii; staje się obecny pośród nas pod osłoną znaków i symboli. Choć Go nie widzimy, jest obecny. Prawdę tę przyjmujemy przez wiarę w Jego zapewnienie, że jest zawsze z nami (Mt 28, 20) i że przyjdzie w chwale, aby sądzić żywych i umarłych (por. Mt 25, 31-46).

Jak żołnierze czy harcerze czuwają na warcie, aby inni mogli spać spokojnie, tak my czuwamy, aby podtrzymać w świecie wiarę w Chrystusa. Jesteśmy, jak kogut, piewcami nowego poranka. My, chrześcijanie, budzimy świat z letargu. Przypominamy, że świat ma swój początek i kres, ma swą przyczynę i cel. Czuwamy i przekazujemy innym słowa Chrystusa: *Czuwajcie..., bo nie wiecie, kiedy pan domu przyjdzie... By niespodzianie przyszedłszy, nie zastał was śpiących* (Mk 13, 35-36).

W odróżnieniu od Mateusza (24, 43) i Łukasza (12, 39), Marek ewangelista nie wspomina o złodzieju, który mógłby się wkraść, gdyby gospodarz przestał czuwać. Marek pomija negatywny wymiar czuwania wyrażony przez pozostałych synoptyków, a polegający na tym, by nie ulec złu. W jego ujęciu czuwanie to przede wszystkim pielęgnowanie pamięci o Panu, a zarazem nieustanna gotowość na ponowne spotkanie z Nim.

2. Czuwanie przez pielęgnowanie pamięci

Czuwania polegającego na pielęgnowaniu pamięci uczymy się od ludu wybranego Starego Przymierza. Izraelici, pouczeni przez proroków, ufając Bożym obietnicom, przez wieki czekali na przyjście Mesjasza. Swoimi modlitwami pragnęli przybliżyć nadejście tej chwili. Jednocześnie, z pokolenia na pokolenie, przekazywali pamięć o zbawczych dziełach Boga dokonanych w historii, a także o obietnicach danych dzieciom Abrahama. Oba

⁶ Por. J. Ratzinger, *Służyć Prawdzie*, Poznań–Warszawa–Lublin 1983, s. 350.

motywy: wspomnianie i oczekiwanie doszły do głosu w modlitwie proroka Izajasza, którą słyszeliśmy w pierwszym czytaniu. Prorok wyznał wiarę w interwencje Boga w historii, a jednocześnie wyraził pragnienie nowego objawienia obecności i działania Boga pośród ludzi: *Obyś rozdarł niebiosą i zstąpił, przed Tobą skłębili się do góry... Ani ucho nie słyszało, ani oko nie widziało, żeby jakiś bóg poza Tobą czynił tyle dla tego, co w nim pokłada ufność* (Iz 63, 19; 64, 3).

Jak Izraelici czekali na narodzenie się Mesjasza z Dziewicy w Betlejem, tak my czekamy na powtórne Jego przyjście. Będzie ono różne od pierwszego – nie dokona się w uniżeniu; wręcz przeciwnie – Pan Jezus przyjdzie w chwale, aby osądzić żywych i umarłych! Każdy z nas zda w owej chwili sprawę ze wszystkich uczynków, których dokonał: z dobrych i złych. Jesteśmy podobni do sług, którym właściciel, wyjeżdżając, powierzył staranie o swój dom. Każdemu wyznaczył określone zajęcia i polecił czuwać, nie mówiąc, kiedy wróci. I dlatego również do nas skierowane są słowa Pana Jezusa: *Czuwajcie więc, bo nie wiecie, kiedy pan domu przyjdzie: z wieczora czy o północy, czy o pianiu kogutów, czy rankiem. By niespodzianie przyszedłszy, nie zastał was śpiących. Lecz co wam mówię, do wszystkich mówię: Czuwajcie!* (Mk 13, 35-37).

Czuwać znaczy tyle, co pielęgnować pamięć, by nie zapomnieć, że nie jesteśmy panami świata, ale sługami, których Pan obdarzył talentami i powierzył na pewien czas odpowiedzialność za przeobrażanie świata. Czuwać zatem – to także wypełnić do końca zadanie, jakie się otrzymało. Każdy z nas jest do tego wezwany. Otrzymaliśmy od Boga określone talenty, aby nimi służyć sobie nawzajem. Niezależnie od tego, jaki talent otrzymaliśmy, wszyscy jesteśmy wezwani do utrwalania pamięci o działaniu Boga pośród nas. Nikt nas w tym nie zastąpi.

Amerykański ksiądz i pisarz, John Shea, w książce *Opowiadania Boże* zamieścił ciekawe podanie o rabinach: Kiedykolwiek nieszczęście dotykało ludu, rabbi Israel Baal Shen-Tov szedł do pobliskiego lasu. Gdy doszedł do szczególnego miejsca, rozpałał

ognisko, odmawiał modlitwę i widział cud Boży odwracający nieszczęsny los. Po nim jego uczeń, Magid z Mezertich, przejął odpowiedzialność za ocalenie ludu w obliczu jakiegokolwiek niebezpieczeństwa. Wzorem mistrza szedł na to samo święte miejsce w lesie i modlił się do Pana wszechświata: *Panie, nie wiem, jak rozpalić ognisko, ale odmówię modlitwę, której nauczyłem się od mego mistrza.* Oczekiwany cud dokonał się. Po nim był rabbi Moshe-Leib. Widząc ludzi w niedoli, szedł do lasu i modlił się: *Panie, nie wiem, jak rozpalić ognisko ani jak odmówić modlitwę, ale znam to uświęcone miejsce.* Nawet taka modlitwa wystarczyła, aby sprowadzić oczekiwany przez ludzi cud. Później był rabbi Israel. Widząc niedolę ludu, modlił się siedząc w domu: *Co mogę zrobić, o Boże? Nie potrafię nawet znaleźć miejsca modlitwy mojego mistrza. Wszystko, co potrafię, to opowiedzieć Twoją historię cud po cudzie. Czy to nie byłoby wystarczające, aby odpowiedzieć na naszą potrzebę?* Oczywiście i to wystarczyło⁷.

Czuwać to pielęgnować pamięć o tym, co Bóg uczynił w historii ludu wybranego, w historii Jezusa i na przestrzeni niemal dwóch tysięcy lat istnienia Kościoła, a także o tym, co Bóg czyni w naszym życiu. Jego przychodzenie i działanie w naszym życiu jest zawsze tajemnicze. Dlatego mówimy, że jest to trudne do pojęcia misterium. A jednak wierzymy, że Chrystus jest obecny pośród nas: szczególnie w liturgii i w ludziach, których codziennie spotykamy. Wierzymy również i wyznajemy, że oczekujemy przyjścia Chrystusa w chwale. A zatem wspominamy, wyznajemy i oczekujemy Chrystusa.

3. Czuwanie jako zadanie

*Bóg jest dla nas prapoczątkiem, od którego pochodzimy i jest też zawsze przyszłością, ku której zmierzamy*⁸. Ale Bóg jest także Em-

⁷ J. Shea, *Stories of God*, Chicago, IL 1978, s. 7.

⁸ J. Ratzinger, *Służyć Prawdzie*, s. 349.

manuelem, Bogiem z nami; jest nieustanną obecnością. A mimo to przeżywamy Adwent – oczekujemy przyjścia Pana. Przyjście to, choć oczekiwane, często pozostaje dla nas niespodzianką. Tak było podczas pierwszego przyjścia Pana Jezusa na ziemię. Święty Jan napisał: *Słowo przyszło do swoich, a oni Go nie przyjęli* (por. J 1, 11). Nie rozpoznali czasu swojego nawiedzenia. Doświadczenie naszych starszych braci w wierze uczy, że trzeba ciągle czuwać, *oczekując objawienia się Pana naszego, Jezusa Chrystusa* (1 Kor 1, 7). I dziś bowiem istnieje niebezpieczeństwo, iż moglibyśmy nie rozpoznać Pana, który do nas przychodzi.

Paruzja, czyli przyjście Pana na Sąd Ostateczny, będzie oczywista dla wszystkich, wierzących i niewierzących. Zanim ona jednak nastąpi, Bóg przychodzi do nas w sposób ukryty, tajemniczy – można Go rozpoznać jedynie przez wiarę, jak przez wiarę przyjęła Go Maryja w Nazarecie albo też apostołowie nad jeziorem Genezaret.

Uczestnicząc w liturgii, uwielbiamy Chrystusa obecnego wśród nas pod osłoną znaków. Uczymy się zarazem rozpoznawać Go i służyć Mu, gdy przyjdzie do nas w człowieku potrzebującym pomocy. Niech nasze życie będzie jak śpiew koguta o poranku – niech zwiastuje Chrystusa, który był, który jest i który przychodzi.